

Seurakunnan juutalainen sydän

Osa II

Ymmärtääksemme juutalaista uskontoa ja sen pohjalta nousevaa ajattelua Jumalasta, Jeesuksen merkityksestä, pelastuksesta ja muista uskon keskeisistä asioista, on hyvä tuntea pääosin juutalaista uskonnollista vakaumusta.

Liiton kansa:

Juutalainen rabbiinuskonto antaa suuren merkityksen liiton kansalle: Israelille. Israel on valittu opettamaan maailmalle totuus yhdestä Jumalasta ja Hänen tahtonsa mukaisesta ihmisten veljeydestä. Liitto merkitsee pysyvää suhdetta Jumalan ja kansan välillä. Yksilöjuutalainen on syntymästään asti sidottu liittoon vaikka ei uskoisikaan Jumalaan. Hän pysyy juutalaisena ja kuuluu liiton kansaan syntyperänsä perusteella. Kansan merkitys korostuu myös rukousperinteessä. Oikeamielinen juutalainen ei rukoile ”minä”, vaan ”me” muodossa. Yksittäisen juutalaisen rukous on rukousta kansan – ei suoraan yksilön puolesta.

Jumala:

Koska Hän on yksi, Hän ei voi esiintyä kolmena persoonana kuten kristinuskon (pakanoiden uskonto) opettaa. Jumalan kolme persoonaa eivät voi muodostaa yhtä Jumalaa, vaan pakanat ja heidän oppiinsa kääntyneet juutalaiset palvelevat kolmea jumalaa. Se on juutalaisen Raamatun vastaista ja epäjumalanpalvontaa. Jumala seuraa ja johdattaa ihmisten ja kansojen elämää.

Usko:

Usko on tietoisuutta yhdestä Jumalasta. Jumalan olemassaolo on perustotuus, siitä ei juutalaisuudessa voi olla eri mieltä. Juu-

Onko Jumalan työ Israelin suhteen vielä keskeneräinen?

talainen oppinut filosofi, Martin Buber, näkee uskon kahtena suhteena. Usko Jumalaan rakentuu luottamussuhteesta ihmiseen ja asiantilaan. Tällä hän haluaa ilmaista uskon merkitsevän juutalaiselle Jumalan olemassaolon tunnustamista ja sitä, että uskon olemus näkyy ihmisten välisissä suhteissa.

Synti:

Juutalainen uskonto ei tunnusta nk. perisynti-ilmaisua. Ihminen on luonnostaan synnitön ja vapaa valitsemaan. Hänellä on kuitenkin taipumus syntiin. Synti on Jumalan lain ja juutalaisten oppineiden sääntöjen rikkominen. Ihminen voi tehdä syntiä moraalilakia ja rituaalilakia (juutalaiset seremonialliset toimitukset) vastaan. Loukkaus toista ihmistä kohtaan on tietenkin synti. Syntiä tehdessään ihmi-

nen epäonnistuu tavoittelussaan saavuttaa korkein mahdollinen ihmisyyden asteensa. Täten synti on loukkaus myös ihmistä itseään vastaan.

Pelastus:

Ihminen saa pelastuksen lahjan vilpittömän katumuksen kautta. Ihminen, joka elää Tooran ohjaamalla tavalla, saavuttaa pelastuksen tilan. Hän noudattaa uskontonsa määräyksiä suhteessa toisiin ihmisiin ja hänen elämänsä muodostuu esimerkiksi oikeasta nöyrästä mielenlaadusta ja uskosta Jumalaan. Juutalaisuus näkee kristinuskon tarjoavan pelastusta, joka vaikuttaa etupäässä vasta ihmisen kuolemanjälkeisessä elämässä. Omaa pelastuskäsitystään juutalainen uskonto pitää tähän elämään liittyvänä. Ihminen saavuttaa pelastuksen nyt, tekojen kautta. Katumus

ja hyvät teot tuovat pelastuksen. Pelastus ei ole saavutettavissa uskomalla Jeesuksen sijaissovituksen. Jumala on Jumala, ihminen on ihminen ja koska Jeesus oli ihminen on jumalanpilkkua kuvata Hänet sovituksen ja pelastuksen välittäjänä.

Palkinto:

Elämänsä oikein elänyt hurskas juutalainen palkitaan tekojensa perusteella. Jumala palkitsee myös muiden kansojen oikeamieliset ihmiset. Jumala muistaa ihmisen teot, eikä unohda niitä. On mahdollista, että esim. murhaaja voisi pelastua tunnustamalla Jeesuksen syntiensä sovitajaksi. Jumalan oikeudenmukaisuus ei salli sitä. Syntiset tuomitaan hävittämällä heidät lopullisesti.

Kuten olemme käsitelleet, on juutalaisuudessa tapahtunut kehitys ollut luomassa nykyistä tilannetta rabbiini- ja "nasarealaisjuutalaisuuden" välille. Tämä on vaikuttanut myös kristinuskon ja juutalaisuuden suhteissa. Kristityt ovat suurelta osin kadottaneet juutalaiset juurensa ja vajonneet nimikristillisyyden asteelle menettäen näyn Kristuksen tosi jumaluudesta. Juutalaiset, suurelta osin, taas ovat kadottaneet oman uskonsa täyttymyksen: Messiaan. Ihmisen oma minä, ylpeys ja itsekkyyden joita sielunvihollinen tukee, löytää aina selityksiä ja vaihtoehtoja totisen totuuden sijaan. Ihmisen ylpeys ei ensisijaisesti tule ilmi hänen käytöksessään toisia kohtaan, vaikka se tarpeeksi pitkälle vietynä näkyy myös siinä. Ihminen, joka antaa itsestään vastaananomattoman nöyrän vaikutelman, saattaa kuitenkin sisimmässään olla ylpistynyt arvostaen liikaa omaa kykyään ajatella ja tulkita perimmäisiä kysymyksiä. Oikea nöyryys on nöyryyttä Jumalan Sanan edessä. Nöyrä ei nöyristele, mutta pyrkii aina ojentautumaan Sanan mukaan haluten totella sitä. Oikea suhde Jumalaan on oikean nöyryyden saavuttamisen lähtökohta.

Maailmassa on ollut ja on nykyin ihmisten kunnioittamia ajattelijoita, joiden elämä on kulunut pohtien perimmäisiä kysymyksiä ihmisen olemassaolon perusteista. Näitä löytyy jokaisen uskonnon piiristä. Eräät heistä ovat saavuttaneet jo omana aikanaan merkittävän aseman henkisinä opettajina. Toiset on tunnustettu vasta

kuolemansa jälkeen. Juutalaisuudella on omat teologiansa, jotka ovat pyrkineet ymmärtämään oman uskontonsa ja kristinuskon sisältöä. Useille heistä on ollut selvää juutalaisuuden vaikutus kristinuskon syntyyn. Näiden kahden opin välillä he ovat kuitenkin nähneet ylittämättömän kuilun. On yhtäläisyyttä, mutta tietystä pisteestä on aina tullut seinä vastaan. "Onhan kirjoitettu: minä hävitän viisasten viisauden, ja ymmärtäväisten ymmärryksen minä teen mitättömäksi" (1. Kor. 1:19). "Mutta luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on; sillä se on hänelle hullutus" (1. Kor. 2:14). "... me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus" (1. Kor. 1:23). Korintolaiskirjeen mukaan ristiinnaulittu Kristus on seinä, joka monelle juutalaiselle on läpäisemätön este. Monen ajattelijan jälkeensä jättämä kirjallinen tuotanto osoittaa loukkaantumisen kulmakiveen: Kristukseen. Kaaduttuaan siihen ei eteenpäin pääsyt enää olekaan, vaan on etsittävä uusia kiertoteitä matkan jatkumiseen ajattelun maailmassa.

Vuosisatojen kuluessa juutalaisuus on löytänyt tapoja selittämään kristinuskoa ja juutalaisuutta. Meidän tulee suhtautua juutalaisuudella ja kunnioituksella heidän

pyrkimyksensä löytää totuus, joka yhdistäisi nämä molemmat uskonnot. Kuitenkaan emme saa antaa heidän näkökantonsa vaikuttaa oman vakaumuksemme raamatulliseen pohjaan. Kun kristillisissä piireissä on tehty vääriä myönnytyksiä, niin Raamatun totuuden vastaisia näkemyksiä on päässyt pesiytymään kristilliseen ajatteluun ja Israel-työhön.

Muistamme, ettei Jeesuksen ajan juutalaisuuskään ollut yhden suunnan ja yhden tulkinnan uskonto. Rabbiinisen juutalaisuuden valtaan pääsy on luonut kuvan tietynlaisesta juutalaisuudesta, mutta sen kirjo on kuitenkin hyvin laaja. Aikamme juutalaista uskonnollista ajattelua on muovannut pääosin kaksi maailman historiaan suuresti vaikuttanut tapahtumaa:

– 1700-luvun nk. "valistuksen aikakausi", jolloin ihmisen järki ja tieto pyrittiin todistamaan ylivertaiseksi tieksi totuuden löytämiseen.

– Holokausti, natsi-Saksan vainot 1930-40 luvuilla, juutalaisen kansan kuolemanleirit, joka on vaikuttanut eniten nykyiseen juutalaiseen ajatteluun juutalaisuuden ja kristinuskon suhteesta.

Jatkuu